

SURT EL
DIVENDRES

Diputació, 262

LA TRALLA

Essent nacionalista l'acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y'l dever de cooperarhi tots els catalans moguts per las aspiracions del Nacionalisme, qualsevolga que sia llur pensada y sentir en materias relligiosas, politicas y socials. (DECLARACIÓ DE LA VII ASSAMBLEA DE LA UNIÓN CATALANISTA).

Periódich que's denuncia, que's segresta (ab denuncia y sense ella), que's persegueix tot sovint, però que anirà sempre procurant que'l Nacionalisme Català sia comprés per tots els catalans, y que hi entrin els bons pera expolsar de Catalunya als dolents.

Avis de la Redacció als llegidors encare que portin birret.

Cada dia'ns aném convencent més de que LA TRALLA agrada; fins el senyor Fiscal la llegeix de la *cruz á la fecha*,

Opinió d'un llegidor.

Els llegidors que no trobin LA TRALLA poden passar per aquesta Administració y'ls hi dirém ahont n'hi han molts exemplars. Si'l present número no es denunciati, ho dirém en el vinent en lletres de motllo.

El número d'avuy assegurém que encare no es denunciati en el moment d'entrar en máquina.

Fora'ls Consums

FORA la zona FISCAL

Una denuncia més... qué importa al mundo!

Hem tornat á rébre. Aquest senyor que 'ns ha vingut pera acabar ab la *hidra* se deu estar fregant las mans de gust. No sols nos han denunciati el número corresponent á la passada senmana, sinó que han sigut la mar de vius y s'han incautat de tota la edició, especialment de la destinada á fora, que va ser detinguda avans de sortir de correus.

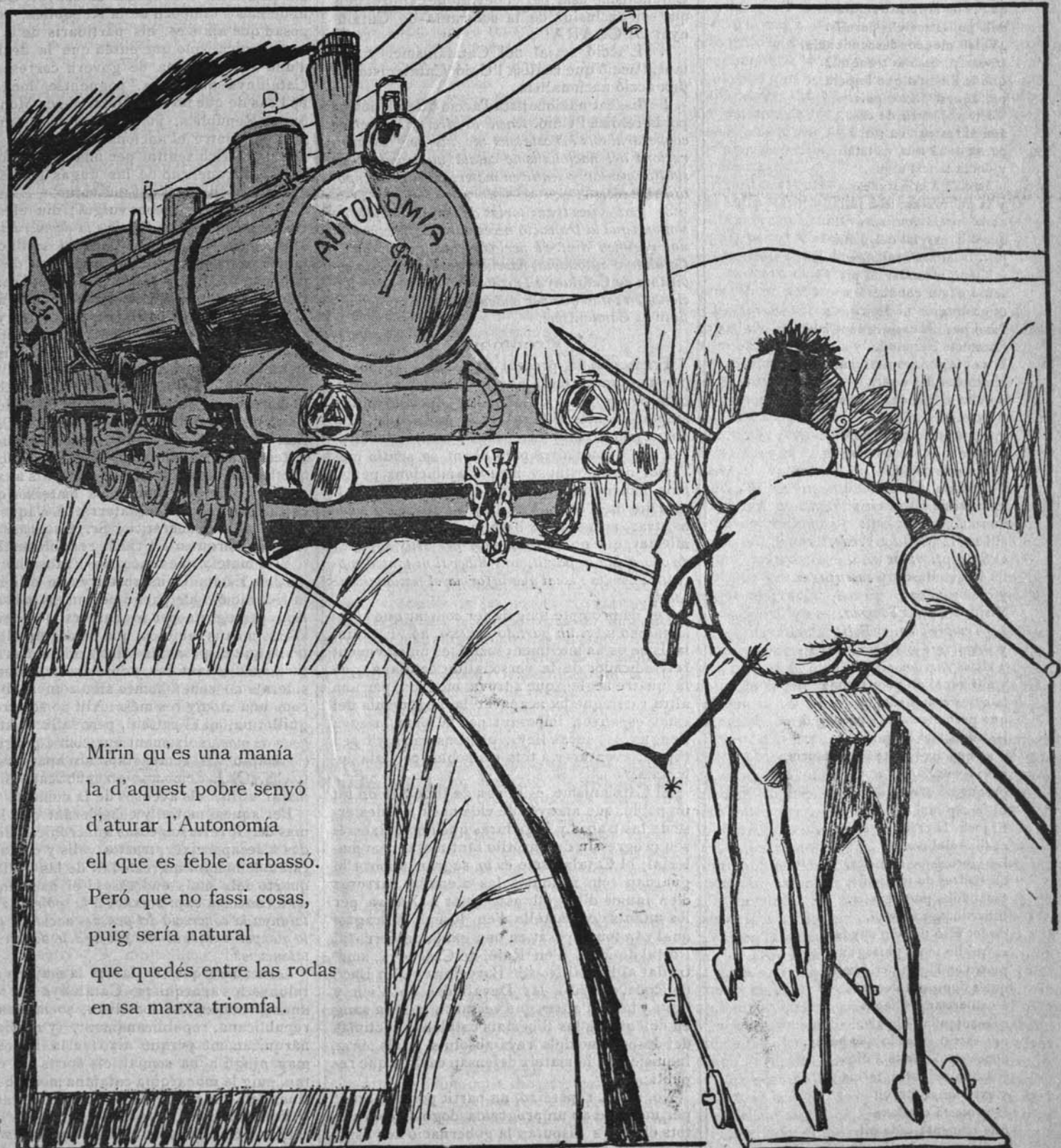
Que vivan los valientes! Are no son els ninots lo que han fet mal de ventre al hidalgo denunciador; are son las lletres de motllo que se li hán entravessat y no las ha pogut pahir y nosaltres hem pagat la indigestió.

En altres pobles del mapa, incautarse de la propietat dels altres, te un nom molt eloqüent que te veure ab el Códich Penal, pero á Xauxa es molt diferent: allí els *amigos de lo ageno* campan com *Don dallonsas por su casa* y fan de las sevas sense que ningú'ls hi exigeixi responsabilitat. De pitjors nos en veurém. Nosaltres que tenim sempre devant dels ulls la historia de la nostra Nació y conservem frescas en nostra memoria las páginas de sang escrites pels valents defensors dels nostres drets, ens en rihém de las vergassadas d'are y'ns en rihém més, porque aquestas no representan més per nosaltres que las extremituts agónicas del asquerós reptil que viu de las nostras subors, que rastreja entre nosaltres afanyat en desnaturalisar lo que tres segles de dominació no han pogut esborrar de la nostra ánima nacional.

Es precis que's convenci aquest senyor foraster, aprenent de Czar, Cid d'última hora y flamant Nerón d'història llefiscosa, que no hi fá pas res que'ls exemplars de LA TRALLA no arribin á sos entusiastas amichs; es necessari que entengui que tots ells al véure que no arriba'l periódich, llegeixen en sas columnas denunciadas, hi llegeixen de pensament cosas molt més denunciabls que las que esparveran al foraster, al carbassó venjatiu que sofrim.

Perque tots y cada un de nosaltres tenim conciencia de lo que sentim, encare que no ho poguém dir, porque tots volém per la nostra Patria alló que no's pot escriure sens perill de trencadissa.

El número haurá pogut no arribar; els exemplars de LA TRALLA haurán pogut que-darse en las estanterías del Jutjat aborrintse y fastiguejantse, pero'l nostre alé, la nostra protesta de sempre, la que may fugirá del nostre cor mentres ens manin els que prou feyna tenen á casa seva, aquesta sí que arriba y corre y s'escampa per tots els indrets de la nostra terra, sense menester correus ni trens, sino de cor á cor, de pensament á pensament, de catalá á catalá, sempre vigorosa, sempre latent, invencible, irreducible, cada dia més gran y més robusta.

Mirin qu'es una mania
la d'aquest pobre senyó
d'aturar l'Autonomia
ell que es feble carbassó.
Peró que no fassi cosas,
puig seria natural
que quedés entre las rodas
en sa marxa triomfal.

Calculi, senyor foraster, si'n té de feyna á fer, y si n'es d'inútil la que fá. Calculi si las reprensions insignificants de que'ns fá objecte, poden farnos desdir dels nostres convenciments y ofegar las nostras energías. Podrá causarnos un perjudici material més, podrá fins si vol enviarnos á la Siberia de fira, pero lo que es els sentirs de l'ánima y'l bategar del nostre cor, aquést no'l podrá pas cohibir ni ofegar.

Ja'ns agrada que's posi front á front; ja'ns plau la lluyta. Hem nascut lluytant y estém en nostre element. Resignis, senyor foraster, per ara la ventatja es nostra, el nostre exércit va comandat per la Rahó y la Justicia (la bona) y la nostra ensenya es aquella gloriosa bandera que no té altres estrips que'ls de las balas y que dessota d'ella no han lluytat may autómatas manats y obligats á defensar lo que no estiman, sino plena voluntat y ab tota la generositat de las sevas ánimas en defensa de la santa Mare de la augusta senyora nostra, de la Patria estimada.

Aquest es el nostre ultimatum: llegeixiho bé, á veure si hem relliscat y si en las fredas lletras del Códich hi ha quelcom que'l autorisi pera tornarnos á *amanyagar*.

Per nosaltres no estigui, ¿vritat, estimats llegidors nostres? Quan no'ns deixin llegir en las columnas de LA TRALLA, llegirém en els fulls del nostre cor... ¡Y n'hi trobarém de cosas denunciabls!

La nostra persecució

L'autoritat perfumada que á Barcelona patim, acabarà convertintnos en una Xauxa en petit, porque, vaja, no hi ha dupte que ja estém més divertits que'ls de la terra famosa dels pollastres y'ls pernils. ¿Volén més condescendencia, trobaran res més tranquil? que la llibertat que impera per aquest ditxós país. Vosté vol sortir de casa, aná al teatre una nit, pensa doná una volteta y deixa tancat el pis, té la clau á la butxaca y ja pot marxar tranquil ab la entera confiança que á la maytat del camí ja... li faltará'l rellotge y l'haurán mudat de pis sense pagar conductora ni gasto gros ni petit. Passi per els carrers céntrichs, Ramblas, Fernando, y aixís hi veurá com se passejan á tothora, dia y nit, un aixám de *papallonas* y d'*etoiles* d'alló fi que preparan cada *time* que deixa sense sentirs; dongui un cop d'ull als kioscos y contemplará un bullit infernal de setmanaris inmorals per tot istil: allí veurá'l *Rojo y Verde*, el *Sicalíptico*; en fi, tot lo que ilustra y ensenya y civilisi al país. Visiti la Buena Sombra, La Tempranica, el Follis y l'Ambigü y la Gran Peña y altres *enredos* aixís, y allí veurá en poca estona la cultura més sublim que permeten que's propagui las autoritats d'aquí, y es que aixó no té importancia, d'aixó se'n fa cas omís, porque no ataca á la patria ni fa cap mal á Madrid. El joch, la crápula, el robo, el timo del *violí*, las fábricas de moneda, els lladros de tots istils, escándols, pornografia, llibertinatge á desdís, de tot aixó no se'n cuida el qui ho té de perseguir, pero ven algun periódich que's demostra decidit á cauterisar las llagas que aniquilan el país, que escriu enter lo que pensa, aboca'l pel que té á dins y diu la veritat, informa y exteriorisa atrevit la protesta catalana que alimenta cada pit, y allavors jeh allavors vosté ha perpetrat ucrim! y l'amarran y l'encausan

y'l volen matá á pessichs porque no pot tolerarse tanta llibertat de dir. La policia trevall, el Fiscal no's fica al llit, y ningú s'entén de feyna fent amenassas y crits per destruir la *semilla del separatismo vil*, porque ha comés una infamia en us del dret concedit per la llibertat d'impremta y demés rabes fregits, som perseguits per sistema porque se'ns vol destruir, jcom que no som... *Rojo y Verde*, ni pensém com... á Madrid!

PEP DE LA TRALLA

CONTROVERSIA

Al Sr. Cuadras y Fargas, de "El Nuevo Ideal" de Mataró

DECLARACIÓ.—L'Assamblea general de Delegats de l'Unió Catalanista, considerant que es una necessitat que's determini la naturalesa de l'acció social que realisa al nostre poble; atenent á que es una veritat indiscutible que'l concepte de nacionalitat suposa la suma armónica y coherent de tots los pensars y sentirs honrats y socials d'un poble; inspirantse en lo gran esperit social de llibertat y de tolerancia que es característich del poble catalá y que resplandeix á la tradició catalana pura y no estrafeta per las influencias que un sigle y un altre sigle han malmenat l'ánima de Catalunya; convensuda de que es un dever patriótic aplegar á tots los que ab plena consciencia cooperan á la renaixensa integral de la nostra nacionalitat; y afirmant que no pot lo Catalanisme usar per endevant de cap dret dels que son exclusius de la sobirania de Catalunya, DECLARA:

1. L'acció social del Catalanisme, y per tant, l'acció que realisa l'Unió Catalanista, es una acció nacionalista.
2. Essent nacionalista l'acció que al nostre poble realisa l'Unió, tenen lo dret y'l dever de cooperarhi tots los catalans moguts per las aspiracions del nacionalisme catalá, qualsevulga que sia llur pensar y sentir en materias religiosas, polítiques y socials.
3. Las Bases transitorias de las Assambleas no son més que la transició necessaria de l'actual al nou régimen dintre'l periodo constituyent de la Catalunya autónoma, haventse de deixar á la sobirania de Catalunya la concreció del pensar nacional en tot lo que per endevant no pot ni deu definir lo Catalanisme.

Preámbul

Transcrita la present declaració aprobada per unanimitat en la última Assamblea verificada per la "Unió Catalanista", decisió la més ampla, la més liberal y hermosa que haja pogut pendre may cap partit d'escola, declaració que en un altre país ahont se sentís més l'amor de llibertat y menys ambicions personals, hauria produhit un acoblament general, com diu molt bé en Pujulá y Vallés, vaig á demostrar, prenent per base lo anteriorment manifestat, que no existeix *avuy per avuy* cap idea de cap escola ni partit, tant liberal ni tant democrática com es l'ideal que informa el nacionalisme catalá.

Per de prompte haig de fer constar que el *catalanismo* no es un partido político, no. El *catalanismo* es un moviment social, es un moviment reivindicador de la personalitat catalana, que fa quatre segles que's trova ofegada per una altra rassa que ha acaparat la hegemonia del estat espanyol, imposant per la forsa la seva llengua, las sevas lleys, els seus vicis y'l seu esperit aventurer á tots els pobles per ella dominats.

El Catalanisme es la veu de llibertat de tot un poble, que afanyós de vida nova, vol desfer-se de las trabas y lligaduras que impideixen el seu progressiu desenrotlló tant moral com material; el Catalanisme es lo sagrari ahont s'hi guardan com reliquias las alenadas darrerres d'en Jaume d'Urgell, assassinat á Xátiva per los infants de Castella d'en Joseph Moragas, qual cap fou exposat en una gabiá de ferro al Portal de Mar, d'en Rafel de Casanova, ametrallat al Portal Nou de Barcelona y d'en Bach de Roda, penjat á las Devalladas de Vich, y tants y tants d'altres que vessaren la seva sang en defensa de las llibertats catalanas víctimas del despotisme dels reys absoluts, quals obras inquisidoras lo mateix defensan carlins que republicans.

No, no es, repeteixo, un partit polítich creat per un home ab un programa dogma, com son tots els que's disputan la gobernació del Estat espanyol; el nostre moviment té las sevas arrels en la historia més liberal de la terra; els seus fonaments, en el sí mateix de la naturale-

sa, puig étnica y psicológicament considerada, Catalunya es una verdadera Nació ab tots els atributs per organisarse bé y á la moderna, té la seva llengua, té la seva legislació, las sevas costums, la seva industria, las sevas arts, que avuy competeixen ab l'extranger, una literatura floreixent, més abundant y millor que tota la del Estat espanyol aplegada, té'ls seus pintors, esculptors, autors dramátichs, els seus músichs, els seus filosofhs, fent tots plegats art, literatura y música catalana, contribuint tots ells al renaixement total de nostra nacionalitat; donchs, bé; un moviment que enclou elements tant heterogenis, puig al costat dels que van per la nostra terra predicant la nova y aixecant els esperits vers l'ideal de suprema llibertat, s'hi troban als altres pulint, repulint l'ánima d'aquest poble ab las manifestacions esbeltas de las sevas concepcions literarias, artísticas y musicals; un moviment aixís, no es ni pot ser may un partido ab el jefe á dalt y la remada á baix, com son tots els partits polítichs sense més finalitat que enderrocar una tiranía pera crearne un'altra. Es, en resüm, el nostre moviment, un moviment nacionalista en el que hi caben tots els homes, pensin com pensin, ab tal que abominin la esclavitut, per emprendre tots plegats la creuada de la llibertat contra la tiranía representada pel partits polítichs que governan y pretenen governar l'Estat espanyol lo mateix els monárquichs que'ls republicans. puig, com veurém, ni la Monarquia ni la República son garantía de llibertat ni de benestar social.

Per aixó'l nacionalisme no concreta forma de govern, puig si tal fes, se posaría al nivell dels partits retrógrados y deixaría de ser un moviment tant liberal y expansiu com ara es, pera convertirse en un partit polítich ab els mateixos vicis y sectarismes de las kábilas polítichs que fan y pretenen fer la felicitat del *suelo español*.

El Catalanisme, al no concretar la forma de govern, no vol dir que sigui partidari de la Monarquia, com vol suposar el senyor Cuadras, ni defensor tampoch de la República, com suposan que aixís es, els partidaris de la forma monárquica, sino que entén que la declaració d'una ó altra forma de govern correspon á la Catalunya autónoma, poguentse donar molt bé'l cas de que no's decideixi ni per Monarquia ni per República, ja que som moltíssims que militém dintre el nacionalisme catalá, que lo mateix fástich sentim per una forma com per l'altra, porque cap de las dugas garanteix la verdadera llibertat del individu.

¿Probas? tantas com vulgui; diu el senyor Cuadras, que es incompatible la democracia ab la Monarquia. Conforme; pero jo sostinch que també es incompatible la democracia de la República; total, un cambi de nom; pero tiranía la mateixa, fixsemnos ab las actuals repúblicas; la de Fransa per exemple, y veurém á un senyor President de la República que ben repapat en la cadira de Lluís XVI contempla com els soldats moren de insolació en las revistas militars de Logchamps, el mateix que fa braset ab el Czar de Russia; la República que aixeca la guillotina y fusella á Carmeux als obrers que's resisteixen á la explotació, una República en fi que llenca com si fossin apestats als anarquistas sursits de Montjuich, els mateixos que recullen la monarquia Inglaterra. A n'aquest cas, ¿quí es més democrática, Sr. Cuadras: Inglaterra monárquica ó Fransa republicana?

Y lo mateix que dihem de Fransa ho podem dir dels Estats Units ab tot y que allí impera la federació. Que parlin per mi els pobres *pells rojas* perseguits per los carrers lo mateix que si fossin cans rabiosos; que ho diguin els grans *trusts* que disposan de mils y mils vidas proletarias trevallant deu y onze horas, essent considerats no com á homes sino com á objectes, com una cosa y res més. Allí no se aixeca la guillotina, ni el patibul, pero allí existeix la pena de mort, solzament que com á progressius (?) matan als sentenciats ab aparatos eléctrichs. ¡Oh la democracia republicana, fins per matar utilisa els avensos de la ciencia!

Per aquest motiu, y considerant que las formas de Govern son cosas anacrónicas destinadas á desapareixer, trastos vells y corcats que estan demanant un recó dalt de las golfas ó al quarto dels mals endressos, el nacionalisme, no'n concreta cap, deixant á la sobirania de Catalunya la concreció del pensar nacional per tot lo que per endevant no pot ni deu definir lo *Catalanismo*!

De manera que si allavors la majoria de Catalunya fos anarquista, Catalunya es regiria anárquicament, si socialista, socialment, y si republicana, republicanament; (y no dich monárquicament porque aixó seria imposible y may ningú hi ha somiat, els morts no resucitan, puig la monarquia catalana morí ab l'assassinat de'n Jaume d'Urgell, el Desdixat.)

Y passém á un altre assumpto. Diu el Sr. Cuadras que el *Catalanismo* proclama l'autonomia de Catalunya, pero no la del Municipi ni la del individu, y que siguent el Municipi el fonament de la regió y l'individu el fo-

nament del Municipi, careix de base l'autonomia que proclama el *Catalanismo*. Vaig á demostrar lo equivocat de tal concepte, y com es precisament á n'el *Catalanismo* ahont el principi autotómic està més assegurat y garantit.

En primer lloch no es veritat que'l *Catalanismo* no proclamí la autonomia del Municipi ni la del individu. Respecte á la primera, la Base 11.ª de la Assamblea de Manresa diu: *Se concedirán al Municipi todas las atribuciones que necessita pera'l cuidado de sos intereses propios y esclusius*, y respecte á l'autonomia individual vull que'm diga el senyor Cuadras quin es el dret del ciutadà que no estigui perfectament garantit dintre el *Catalanismo*.

Pero ademés la Base 10.ª de la Assamblea de Manresa, diu: *Se regoneixerá á la comarca natural, la major latitud possible d'atribuciones administrativas pera'l govern de sos intereses y satisfacció de sas necessitats. En cada comarca s'organizará un Consell nombrat per los municipis de la mateixa, quin exercirá las citadas atribuciones*.

De l'autonomia de las comarcas el programa federal no'n diu una paraula.

Pero encare hi ha més: nostre programa proclama ademés l'autonomia dels gremis, dels oficis, de las agrupacions del treball, á las quals s'els hi donan plenitud de drets fins l'extrém de ser ellas las directament encarregadas de la elecció dels Municipis qu'han d'ellegir els Concells Comarcals y de las Corts y que han d'ellegir el poder executiu, gosant per lo tant no solzament d'una completa autonomia sino representant un poder sobirà perfectament organissat y ab forsa suficient per oposarse á todas las injusticias y ilegalitats que poguessin cometre els poders directius.

De aquestas entitats salvaguardia y garantía dels drets dels ciutadans tampoch ne parla el programa federal que deixa el municipi, ser diminut comparat ab la nació, completament indefens devant lo poder nacional com deixa també al individu del tot aïslat devant lo poder del municipi quedant per lo tant sense garantía ni defensa l'autonomia individual y municipal. En el nacionalisme catalá aixó no passa. Devant del poder de la Nació s'aixeca el poder comarcal, devant d'aquet el municipi, y successivament el gremi y l'individu. Quant aquest vegi trepitjats els seus drets, no's veurá com dins el programa federal completament indefens sino que per medi de sas organiscions gremials perfectament organiscadas y poderosas tindrà de son costat todas las facilitats per fer valdrer sos drets. Vegin donchs com al revés de lo que diu el Sr. Cuadras dins del *Catalanismo* queda l'autonomia del individu més garantida que ab cap altre organiscació. Lo programa federal parla molt de drets; lo programa catalanista fa mes: deixa aquets drets garantits. Veigi donchs si aixó no es democracia.

Para el *Catalanismo* no hay mas que la región catalana; esto es *mezquino*: No'm fassi riurer senyor Cuadras. Lo *mezquino* y ridícol es volguer anar á endressar la casa dels altres quan la nostra encare está bruta.

Ab tot el nacionalisme catalá may s'ha declarat contrari de las autonomías de las demés nacionalitats sino que sempre ha lamentat que aquestas nacionalitats no trevallin resoltament per la seva autonomia com trevallia el nacionalisme catalá. Ho havém dit infinitat de vegadas. Si las demés regions las volen porque no la demanan y si no la volen porque 'ls hi hem de imposar com els hi imposa el programa federal desde el moment que com á partit polítich no es proposa determinar llibertat en las diferencias nacionalitats que componen l'Estat Espanyol porque aquestas se organiscin com vulguin, y's federin ó pactin si ho creuen convenient, sinó que el propósit del partit federal lluny de tot aixó no es altre que el de arribar al cim del poder pera desde allí imposar la forma de govern y organiscació per ell preconiscadas, sens respectar el dret y consultar la voluntat de tots y cada un dels pobles.

Y tant es aixís, que si el día qu'obtingués el triomf el *partido republicano federal español* hi hagués un poble que no es volgués federar per volguer vida independent, en seguritat que aquet partit federal li abocaria al demunt l'exércit per obligarlo á pactar y castigarlo del seu crim separatista.

¿Aixó es democracia? Tota imposició es tiranía.

Ademés la finalitat, la esencia de nostra causa enlloch de esser *mezquina* es la mes humana y la més liberal de todas las ideas modernas. Parteix del principi de que mentres imperin els grans estats productes de la tiranía no regnarà al mon la pau universal ni el benestar social; el mateix Kropotkine l'autor de la "Conquista del Pa", regoneix y afirma que per arribar á la emancipació humana, es necessari avans que tot el regoneixement de todas las entitats naturals per los homes lliurement constituïdas.

"Que cada grupo ó rassa natural trevalli per la seva independència—diu en Reclús,—puig el jorn que aixó siga assolit, se haurá donat el gran pas per la implantació de la Anarquia."

Donchs be, ¿que fa el nacionalisme sino treballar per la emancipació de la nacionalitat, rassa, ó grupo conegut dintre la terra ab lo nom de Catalunya? Que ho fessin aixís las demás nacionalitats ó rasses que integran la humanitat, y ja veurá com allavors un cop conseguit, la federació universal será un fet, visquent cada grupo la vida lliure y que mellor s'avingui á la seva manera de esser sense envejas ni rancúnias, units tots els humans per llassos d'amor emanats del respecte que imposa la solidaritat humana, fent factible, aixís, l'anorreament complet del militarisme, plaga vergonyosa dels temps moderns. Y de tot aixó el Sr. Cuadras en diu *mequino*.

Y per sobre de tot lo dit hauria de saber el Sr. Cuadras, que els catalanistas havem sigut perseguits y processats per haver mostrat las nostras simpatías, als cubans un día, un altre, als cretencs, als boers, als filandesos y polonesos y á tots quan pobles treballan per la seva deslliuransa, essent aixís que, excepció de la qüestió de Cuba, no sabem que els federals y republicans espanyols se hagin preocupat de res ni de ningú que no siga de dintre l'Estat Espanyol mateix.

De aixó si que s'en diu exclusivisme y *mequitud*.

El Sr. Cuadras al tractar de la instrucció diu que el Catalanisme no's preocupa de si ha de ser gratuïta obligatoria y laica, sense tenir en compte que la base de la Assamblea de Balaguer que fa referencia al serveys retribuïts, ja declara que: *l'ensenyansa será gratuita para los pobres* (pag.ª 20), y respecte als demás extrems, com qu'impliquen debers dels ciutadans, el nacionalisme catalá ho deixa per las Corts Constituents, puig nosaltres sols volém retornar sa llibertat á Catalunya, perque aquesta se pugui governar y constituir, no segons lo programa nostre, sino segons lo pensar nacional el día que recobrem la autonomia.

Per altre part la base 15 de l'Assamblea de Manresa diu que la ensenyansa primaria la sostindrà el municipi y en son defecte la comarca, al revés del programa federal qu'al centralisarla (ya que encarrega aquest servey al poder central) se exposa á que segueixi el desgavell que actualment impera á mes de tiranisar als tendres deixebles y fer en gran part infructuosos els esforços dels mestres, que may poden conseguir els fruits que obndriant ab una completa autonomia de la ensenyansa com proclama la dita base 15. Y nosaltres prediquem ab l'exemple; puig avuy mateix el catalanisme sosté infinitat de escolas gratuïtas montadas ab los darrers avensos de la pedagogia moderna inclús els Estudis Universitaris Catalans, per suplir las deficiencias de las Universitats espanyolas.

No se d'ahont ha tret el Sr. Cuadras l'afirmació que fa de que el Catalanisme es enemich del Jurat; precisament la base 17 de la Assamblea de Manresa diu: *Se procurará inmediatamente acomodar las lleys processals á la nova organizació judicial establerta y mentrestant s'aplicarán las lleys de Enjuiciamiento civil y criminal* (y també el Jurat) confirmantho ab el párrafo anterior de la mateixa base, quant parla de modificar la llei segons las novas necessitats de la civilització catalana.

Y aném ara á parlar del sufragi, cavall de batalla que ja esperava treuria'l Sr. Cuadras que per lo vist no deu estar enterat del articles que en defensa del programa del Catalanisme s'han vingut publicant en LA TRALLA ni deu saber lo que vol dir organizació gremial donchs si aixís no fos sabría que'l sistema electoral del Catalanisme es mes universal que'l que defensan el nostres ayensats.

Desde el moment en que han d'existir gremis y aquestos han de tenir segons las Bases de Barcelona "representació en els organismes administratius y politichs del municipi, la comarca y la nacionalitat" desde'l moment en que aixís te d'esser, be ha de comprendre'l senyor Cuadras que ls individus que formin part del gremi han de tenir dintre d'ell el dret de emetre la seva opinió en totas las qüestions que afectin al gremi y per tant han de tenir també aquest dret quan se tracti de que la associació porti als organismes del poble ls seus representants. Solament que ls portant-veus del gremi serán els caps de casa que vindrán á ser una especie de compromissaris encarregats de portar á fora la opinió de dita entitat y de cumplir lo que aquesta acordi per medi de tots entenguis be tots els agrehiats tinguin la edat que's vulgui, perque el Catalanisme considera que l'home no es ser social pel fet d'haver cumplert una edat determinada sino quan te ofici quan ab son esfor material ó intelectual contribueix á la vida del poble y al progrés del mateix.

D'aquí'n resulta que tenint dret al vot tots els que tenen ofici, carrera, etc., votan molts més individus que no pas ab el sufragi *soi-disant* universal, ab el quin tenen vot els lladres y perturbadors que no votarian ab el sufragi del Catalanisme perque, com pot suposar el senyor Cuadras, no s'admetrà la existencia dels gremis de lladres, assassins y pillets de

tota mena, haventhi encara lo que'l senyor Cuadras no ha vist, y es que també las viudas que son caps de casa tenen dret á votar. Y si abusant de la paciència de nostres llegidors, anessim enfondint més, arribaríam á trobar molts més cosas que molts no han vist, perque'l Catalanisme, al concretar son programa, va creure (y confesso que anava errat) que'l nostre poble sabia de llegir, resultant que per desgracia la majoria d'ell no més sab de lletra, que es molt diferent de saber llegir. En definitiu, ab la organizació que proclama'l Catalanisme, las Corts serfan formadas per tots els estaments; y no resultaria com avuy, que ab lo tant cacarejat sufragi universal, las Corts no son res més que un safreig de xerrayres, ahont l'element obrer no hi té cap representació ni cap forsa, evitantse ab lo nostre sistema los xanxullos, la indigna compra de vots, las tupinadas y'l caciquisme.

¿Ho veu, senyor Cuadras, com aném resultant els més democràtics?

Diu també'l meu contrincant, que: *en la cuestión religiosa, acepta como bueno el régimen actual, subvencionando de los fondos comunes al culto católico, como religión oficial del Estado*, ab lo qual demostra que no ha llegit ó no vol fixarse ab la declaració 3.ª de la Assamblea celebrada á Barcelona l'any passat, repeteixo per tercera vegada—diu—*Las Bases transitorias de las Asambleas, no son más que la transición necesaria del actual al nou regim, dintre'l período constituyente de la Catalunya autónoma; haventse de deixar á la soberanía de Catalunya la concreción del pensar nacional, en tot lo que per endavant no pot ni deu definir lo Catalanisme, y com que las disposiciones de l'Assamblea de Manresa que fan referencia á las relaciones de l'Iglesia y del Estat, ja fan constar que son transitorias, resulta que no tenen aplicació més que durant el curt período de las Corts Constituents catalanas; puig aquestas son las únicas encarregadas de definir la voluntad nacional y per lo tant, si en aquella fetxa la majoria de Catalunya vol la separació de l'Iglesia y del Estat, com es lógich, aquesta vindrá, ab molta més facilitat que no pas ab l'organización que proclama'l partit federal; ja que aquest, al declarar com atribució del poder central dita separació, s'exposa á que aquesta no s'aprobi, y que en tot cas no's verifiqui fins que todas las regions d'Espanya la vulguin, mentres que ab el programa del Catalanisme pot tenir lloch lo día de nostra constitució en nacionalitat autónoma, encara que nostre criteri fos contrari al d'altras nacionalitats que forman l'Estat espanyol.*

En aquesta, com en todas las qüestions el programa catalanista, no fa més que facilitar el compliment de la voluntad nacional catalana.

Y entrém de plé á la qüestió social: el senyor Cuadras diu que tot son *vaguedades*; pero no concreta res, atachs, molts atachs y res més; las acusacions se provean, ó sino no's fan, ¿ho té entés el meu contrincant?

No m'hauré d'escarrassar en provarli que tot quant diu careix de fonament. Pregunta ell:—*¿Cuáles son las reformas que presenta encaminadas á poner á los obreros en posesión de su trabajo emancipándoles del yugo patronal?*

Que li contesti per mi la Base 3.ª de l'Assamblea de Barcelona.

BASE 3.ª—L'Assamblea, tenint en compte que las afinitats de vida enforteixen los llassos de solidaritat, y que en sa conseqüència'l treball engendra agrupacions humanes que representen una forsa social que té drets y devers, y entre ells los d'actuar armónicament ab las demás forsas socials en las funcions de la colectivitat en que viu, pera lo qual ha de tenir los medis apropiats pera desenrotllar la seva activitat, declara:

Primer. Que las asociaciones nadas de l'afinitat que dona'l treball, lo mateix que las demás asociaciones nadas de las afinitats de la vida, son entitats naturals ab perfecta personalitat jurídica, ab drets y responsabilitats socials; que dins de sa perfecta formació han de tenir representació en los organismes administratius y politichs del municipi, la comarca y la nacionalitat.

Segón. Que las asociaciones nadas de l'afinitat de formas de vida que's troban en contacte en determinadas funcions socials, deuen tenir per finalitat immediata la lliure y armónica regulació de ditas funcions socials; aixís com la protecció y perfeccionament de la dels individus y'l progrés social; y per aixó han de tendir á desenrotllar l'instrucció y educació social y colectiva, á multiplicar las funcions de cooperació y al foment d'institucions que tinguin per objectiu determinadas finalitats socials, com Bossas de treball, Caixas d'estalvis, de retiro y altras semblants.

Tercer. Que s'afavorirán y fomentarán las instituciones cooperativas de producció, de consum y de crédito.

Més clar, aygua. Aquí ho té exposat *las reformas que presenta encaminadas á poner á los obreros en posesión de su trabajo etc. etc.*

¿Que medidas toma para garantizar la vida de los obreros? Aquí van. Y li advertixo que aixó no son *consejos sino imperativos*.

BASE 2.ª—L'Assamblea, tenint en compte que'l primer dret de l'home es lo dret á la vida, y que aqueix dret es estretament lligat ab lo treball, y que, en sa conseqüència, lo treball deu executarse en un medi apropiat y ha d'enclosure tot lo necessari pera que'l dret á la vida's fassi efectiu en l'home y pugui aquest adquirir lo desenrotlló armónich del ser, tant en l'ordre económic ó material, com en l'intellectual y moral, declara:

Primer. Que s'han d'excloure todas las explotaciones económicas que tendeixen á encarrir ó á malejar los elementos necesarios á la vida, tant en l'alimentació, com en l'habitació y'l vestir.

Segón. Que ha de procurarse aixís mateix la conservació y perfecció de la vida en tothom, pera que aquesta, aixís en sas condicions generals eom en las condicions especials del treball, se desenrotlli en las circunstancias més favorables pels individus, y que s'estableixin tots los medis que sian garantia d'aquella conservació y protecció aixís en higiene com en prevenció d'accidents desgraciats.

Tercer. Que especialment ha de procurarse la conservació y perfecció de la vida en los sers débils, fent que las condicions del treball sian establertas de manera que no'n resultin perjudicats las donas, los noys y demás individus perpétua ó accidentalment febles, y especialment que no'n sofreixi perjudici la gestació ni la maternitat.

Quart. Que'l treball asseguri á l'individu la conservació y'l desenrotlló de sa vida en cas d'inutilitat, ja sia per incapacitat accidental ó perpétua nada d'accidents del mateix treball y que'l s'asseguri també en los casos d'orfanesa y invalidesa per qualsevol causa que sia.

Quint. Que en l'organización social del present, lo capital té'l dever de concorre á tot lo que sia necessari, pera que dins de la colectivitat s'assegurin las mellors condicions de conservació y perfecció de la vida dels individus, y'l desenrotlló armónich del seu ser en tots los ordres y que, en sa conseqüència, també té'l dever social de promoure y cooperar á todas las obras que s'encaminin á n'aquests fins y assegurin la prevenció y'l remey d'accidents y invalidesas, y'l foment de fins morals, intellectuals y artistichs.

Respecte á n'aquesta Base segona no puch menys que transcriure alguns dels párrafos de la defensa que'n feu el senyor Ponent aprovats per tota l'Assamblea y que constan en el tomo de las deliberacions de la mateixa, y que donan idea clara de l'esperit que la informa. Diu així:

"De la mateixa manera la Base 2.ª té per immediat objectiu lo lliure y ample desenrotlló de tota existencia individual, trayent de la legalitat, aixís com ho está de la humana conciencia, todas aquellas indignas explotaciones de las que'n sofreix en primer terme la sanitat física y moral dels ciutadans.

"Extenen los anteriores conceptos als sers colectius nascuts naturalment d'afinitats de formas de vida, hem de regoneixels positivament lo dret á la existencia tant en l'ordre social com en l'ordre polítich, y restaria manco y incomplet lo sistema de la doctrina autonomista, tan fermament enlayrat per nosaltres, si no comensessim per regoneixels perfecta personalitat jurídica, afirmant sa intervenció representativa en los organismes politichs y administratius dels municipis, de las comarcas y de la nacionalitat catalana.

"Autonomia en tots los ordres de la vida; federació de vidas autonómicas y lliures; tal ha d'esser la fórmula de las societats futuras, en ellas s'inclou la armonía perfecta de todas las actividades en amplísim moviment; dintre d'ella s'ha dd realisar temps á venir la grandiosa abassada de veritable fraternitat universal, d'estaments, de pobles y de rasses.

"Y que menys podríam exigirli al que, pera expandiment de sa propia vida, utiliza instruments humans, sers intel·ligents d'un treball quals fruits no s'acumulan sobre d'ells mateixos, que menys podríam exigirli, dich, que la perfecta conservació d'aquestos sers, tenint ab ells alguns cuidados y atencions majors dels que te respecte als aparells y màquines inanimadas, pera quina conservació s'afanya y per quin bon funcionament vigila ab constant interés? Qui demani homes á la societat, homes ha de retornarli y no desferas.

"La societat demunt de la qual cauen todas las llágrimas y tots los dolors dels náutrechs de la vida, no pot acceptar las apariencias d'una llibertat contractual y te dret á volguer y vol que aquesta llibertat sigui real y efectiva, imposant com á mínima condició que ls sers posats en relació de contracte y aquells sers que de aquestos dependeixin tinguin assegurada y fermament garantida la subsistencia. Quan aixó no existeix, la llibertat es una mentida y'l contracte es un sagell d'indignitat que ls poderosos imprimeixen en lo front de la miseria."

No se l'ha de deixar al desvalgut, sense forsas y predicantli un conhort impossible, en mans de la immoralitat y de la concupiscencia

que's farán sordas molts vegadas á las exortaciones dels sentiments generosos; arrebañem la feblesa de las urpas prepotents; que la societat vetlli per ella; que ls contractes del treball no vinguin dictats per la fam y s'efectuïn com deuen efectuar-se entre sers dignes y lliures. Pera aytal objecte, doném forsa legal á la intervenció en aquestos actes de las entitats collectivs obreras y patronals espontániament organisadas per afinitat de treball entre ls individuos, no consentim que las diferencias, molts voltas aparentment insignificants y fonamentalment radicals, se resolguin per la rahó del més fort sino per l'acció d'un just criteri y aixís com la societat no pot consentir per llógica temensa de la prevaricació, que ningú's fassi la llei per sa má, ha de delegar també sas funcions reguladoras á las comisiones mixtas y als tribunals de arbitratge que ls mateixos estaments nomenin, hont hi tinguin la deguda representació los elements socials entre ls quals s'hagi originat ó pugan originarse algun conflicte á consecuencia d'un acte contractual ó d'alguna fonda divergencia.

¿Que li sembla senyor Cuadras de lo transcrit?

"¿Qué limitaciones pone al egoismo patronal? Ninguna; deja al obrero á merced de la conciencia del patrono, etc., etc. Aixó es fals; y no es capás de probarho el mentat senyor ni ningú. ¿Cóm es posible aixó si las esmentadas Bases diuen ben clar y terminant, que las agrupaciones nadas del treball tenen personalitat jurídica y per tant todas las atribuciones necesarias per pactar de potencia á potencia ab l'element capital?"

Tot lo demás que diu que'n la Assamblea de Barcelona se trató del problema social, y no se acordó una sola reforma que respondiera al mejoramiento del proletariado; no tinch més que dir sino que's fixin els meus llegidors, en la segona Base més amunt transcrita, y veurán com las afirmacions del senyor Cuadras son tan gratuïtas, com falsas, y la prova está, en que ell no prova res de lo que afirma.

Referent á l'afirmació, per demás equivocada, de que'l Catalanisme nega als obrers el dret á la vaga, dech dirli que li contestaria de més grat si vegés en la seva afirmació'l convenciment de lo que vosté diu, pero be prou me demostra que no es aixís el fet de que transcriguí'l paragraf tot sol, sens haver tingut l'esperit justicier de fer constar avans, que'l nacionalisme declara que las Asociaciones todas nadas de l'afinitat de treball, han de possehir personalitat jurídica.

Sabut aixó, els obrers que s'haurán engrescat ab la seva afirmació, haurían vist com la Catalunya autónoma, al donarli al obrer armas legals pera fer prevaixe sempre ls seus drets enfront dels drets de la part contractual, capital, procura evitar la violencia pel sol fet de que l'obrer pot triomfar sense ferne us.

Es ignoscent avuy sortir en defensa de la vaga, si's parteix com el nacionalisme d'una organizació social perfecta que regoneix igualtat absoluta entre ls elements capital y treball; es ignoscent, dich, defensar aquest medi, quan tots els més ilustres pensadors de tot el món, ácratas, socialistas, etc., la condemnan y cercan medis pera evitarla, perque ab la evolució dels temps es de preveure que algún día podría ésser el capital qui establís aquest medi resistent, y ls obrers no poden desconexer que'l capital está en condicions, avuy, més apropiat pera mantenir una vaga patronal, que no pas l'element treball, que com es sabut, y Mata rón té un trist exemple, sols pot mantenirla á costa de grans sacrificis y privacions, que per major desgracia sempre resultan en benefici de qualsevolga estira-cordetas.

Nos agradaria saber que entén el senyor Cuadras per *huelga*. A bon segur que si ho sabés, no podria menys que aplaudir, si estigués dotat de la imparcialitat que deu presidir tota polémica, las conclusions de l'Assamblea nacionalista de Barcelona.

Pero, d'aixó ja no's en refiem en aquesta qüestió ab ell, y per aixó á las sevas afirmacions injustificadas y infonamentadas, nosaltres hi hem de contestar ab probas convincentes que sense gayre esforços trobem en l'esperit y en la lletra dels nostres acorts.

Cap partit polítich ha reconegut ab la solemnitat del nacionalisme la capitalisació de las energias materials del obrer.

Y haventho fet aixís el nacionalisme, ja es per demás tot lo que pugui venir en el detall. S'obliga la nacionalitat á regoneixe personalitat jurídica á las agrupacions; se constitueix la gran societat humana en collectivitats autónomas ab drets y debers y directa intervenció en l'administració y direcció de la cosa pública y aquestas collectivitats afins pel treball son formadas d'homes, individus que ja al náixer tenen garantit el dret á la vida, tenen previstas las eventualitats dels accidents impossibilitants de la edad, de la vellesa y fins de la seva constitució orgánica, individus que particular y colectivament tenen garantits sos drets y que sa personalitat jurídica té la mateixa forsa que la dels demás grupos contractants, que poden fer us d'aquesta forsa legal invencible pera

solventar sas qüestions en terrenys profitosos, més profitosos que ls d'ara, que desgraciadament tenen per enemics al capital, al Estat y fins a la forsa armada que més d'un cop ha fet víctimes, sense deturarse a esbrinar de quina part era la rahó.

¿Com pot apoyar la vaga el que vulgui y trevalli per una organització social perfecta? L'obrer, donchs, segons el senyor Cuadras, està condemnat a tenir sempre de lluitar, de defensarse?

¿Es que no ls hi regoneix dret a que prevalgui la seva rahó per la grandesa augusta de la veritable justícia?

¿Es que pel Sr. Cuadras, el obrers no han d'assolir tart o d'hora la seva emancipació social?

El Nacionalisme estableix aquesta emancipació y establiment, essent lliure l'obrer d'exercir tots els seus drets, establint que'l Capital no'n té més que'l treball; serà necessari tenir de usar de medis que avuy hem d'acceptar perquè las injustícies socials no donan altra forsa al element treball?

Per això el Nacionalisme evita la vaga, pero no restringint drets sinó donantne de més poderosos. Y com que'l Nacionalisme sap prou bé que ls moviments d'are no son mes que incidents y pérduas d'energías que allunyan el triomf de la justícia, estableix els drets sobre las sólidas bases d'una perfecta organització social.

¿Que'n treurà l'obrer d'avuy de vagar tres, quatre, vuyt mesos mesos pera obtenir dos rals mes de jornal y mitja hora menys de treball, si per altra banda la organització actual encareix els articles de primera necessitat y no's preocupa del pervindre dels ciutadans, ni's atenen a sa vellesa?

Que se'n treurà d'això? Quin benefici els hi ha de portar?

Ja ho sap el Sr. Cuadras que ls beneficis no son pels obrers, sino pels que ab sas suhors viuen.

Y are ja no cal dir res de si establint aquella personalitat jurídica, se posa freno a las demandas del Capital.

Com a punt final, llegeixis el paragraf que el sociològ notable en Geroni Estrany, posa en la seva defensa de las bases de Barcelona:

"Alsarém nostra veu valenta, ardua, encarnantnos ab tots; fita la vista en nobles ideals y vessant dolls de veritat, farém que reflorixin los sentiments d'amor y de respecte a tota humana vida.

Als de dalt los dirém: prou s'os predica conhort pel desvalgut; mes si os aixorda vostre egoisme, no os demanarem com una almoyna lo que tenim dret a exigirvos com a compliment d'un estricte dever.

No llegitimarem ab culpable tolerancia los vostres actes inmorals d'explotació, perquè posarém un limit als afans vostres. Mentres la humanitat no trovi nous y mes justos medis de relació que los actualment existents enfren el treball passat (propietat y capital) y'l treball futur (jornals, sous y rēdits) lo Catalanisme vol que aquestas relacions actuals s'inspirin en sentiments de equitat y de justícia y treu de las vostras mans la falsa llibertat de contracte de la que tant mal us ne soleu fer.

Pera aixamplar la vostra vida ¿no li demanen a la societat lo concurs d'altras vidas humanes? Dons vetllareu per ellas y'n donareu compte com d'un diposit sagrat. Ja que a vosaltres vos dona'l proletariats tot lo que te, per vosaltres ha de tenir tot lo que li manca; aliments sans, estada digna d'un home, instrucció, conreu y esquisidesa de las facultats anímicas, remey en sas malalties, seguretat d'un dols benestar en las enfredoridas horas de la vellesa; a tot hora l'honorabilitat y l'enaltiment que deu rodejar a tota existencia humana quan se desenrotlla en la plenitud del dret.

En resúm, el senyor Cuadras no ha fet més ab tot lo que ha dit, que fer càrrecs y més càrrecs desprovistos de fonament; no ha provat res, absolutament res; en cambi nosaltres ab las Bases a la mà li havém demostrat tot lo contrari de lo que ell afirma.

Perque es vegi fins ahont arriba el seu desconeixement (per no dir un altre mot, puig jo no puch estar de dirho, fins arribó a dubtar de si el senyor Cuadras se ho pren de broma o en serio, perquè'm sembla imposible que un home que sàpiga llegir digui semblants barrabassas) afirma que'l Catalanisme no fa res que ponga freno a las demandas del capital... Donchs llegeixi, senyor Cuadras, llegeixi la següent Base aprovada a Balaguer per la Assamblea de la "Unió Catalanista." ¿Veú? Aixís se provan las cosas. Diu com segueix:

"S'establirà una altra contribució directa, gradual y Progressiva a més de la territorial y de la de industria y comers, que recaurà sobre tots los ingressos acumulats de qualsevol naturalesa que sian; y aquesta contribució deu consistir-se a la més trascendental dintre del sistema general tributari que's proposa."

La Progressió será ascendent en relació a la quantia dels ingressos; de manera que'l tant per cent que deurà pagar-se será major quant

mes crescuts sian los ingressos de que's disfruti.

De manera que fa onze anys que per posar freno a las demandas del capital el catalanisme aprobava, lo que encare no han pogut aprobar las cambras legislativas de la republicana Fransa. Ab lo que queda per terra l'afirmació del meu contrincant.

Y donant per acabat aquest article, demaném al Sr. Cuadras que no's vulgui mirar ab prevenció ls nostres acords y que no's sorprengui de las altas miras del Nacionalisme, que a ben segur aixó haurá sigut una revelació per ell, que debia ignorar l'amplitud de criteri del nostre moviment social. Discutím pera fer la llum, pera esclarir dubtes, donchs sigui franch y noble y contribueixi a ferla aquesta llum que será en benefici sempre dels obrers, dels nostres companys, puig obrers som els que aixó escribim.

Y als refiats partidaris dels vells programas polítics, també ls hi demaném amplitud de miras: que's despullin de tota prevenció y no ho acabin llegint no més una part de la controversia, sino que ab tota noblesa y sense prevenció comparin arguments, ab serenitat, ab justícia, y desohint las preocupacions de partit, escoltin sols la veu de la Rahó y de la Justícia.

No som nosaltres que ho hem de dir: que ho digui'l poble, que es el nostre tribunal: ¿Es antidemocràtic el nacionalisme? ¿Es reaccionari? ¿Ho ha demostrat el senyor Cuadras, qui sols fa afirmacions sense fer demostracions?

El poble que ho judiqui, y fins un'altra.

PELEGRI LLANGORT

Sr. Cuadras: Li agrahiré se serveixi encap-sar els seus articles, aytal com jo ho faig, a fi de que's vegi que's tracta de la Controversia.

P. L.

MERCÉS A TOTS

Tota la premsa catalanista y bona colla d'amichs y entitats del nacionalisme, s'han interessat per las repetidas denuncias ab que'ns regala'l Centralisme per medi dels seus dependents.

En veritat, aixó son motius de gran satisfacció per nosaltres y'ns infundeix nous alés y novas energías.

A títol de mostra copiém las següents ratllas del nostre benvolgut confrare Lo Camp de Tarragona:

"Ha sigut denunciat altra vegada'l popularríssim setmanari catalanista La Tralla, haventse recullit totseguit la edició, que no ha pogut arribar a mans dels subscriptors y lectors, especialment dels de fora de Barcelona.

Alguns amichs nostres tenen lo propòsit, cada vegada que aixó succeeixi, d'enviar a la administració del valent confrare l'import del número que no hagin pogut comprar a causa de la denuncia.

Ho trobém molt encertat y es aquesta la manera mellor d'expressar nostra simpatia per aquells estimats companys."

Grans mercés, bons amichs; grans mercés a tots per aquestas probas de bon companyerisme y cohesió. La tasca de LA TRALLA es invariable y creyém arribar a fernes dignes d'aquestas manifestacions que tant agrahim.

Mentres al nostre costat hi tinguém als bons fills de Catalunya, mentres nos sentim amorosament lligats ab els germans tots de la nostra causa, no'ns mancarán pas energías y foras pera seguir lluytant per la Patria.

A cada vergassada hi contestém ab un visca a Catalunya, y com mes va mes eloquent es aquest visca, mes cosas vol dir, mes intenció porta. Cridemho, donchs, tots junts y ab tota intenció:

¡Visca Catalunya...!

El senyor Lopez, regidor *fraternal*, y per tant ab fums de demócrata, en la sessió última del Ajuntament demanà que's discutís aviat el dictamen referent als venedors ambulants, abogant per la supressió de dits venedors.

Escolti senyor demócrata de cartró: ¿que per ventura ls venedors ambulants no son ciutadans com els altres?

¿Que no pagan, com els altres, els arbitris corresponents? ¿Que potser donan escandol guanyantse honradament la vida?

Per lo vist a Barcelona no deu havernhi prou de captares que'l senyor Lopez intenta crearne de nous llevant a la miseria als venedors ambulants.

Demano la supressió del senyor Lopez, per massa demócrata.

Sembla que al districte quint s'hi venia llet falsificada. Sembla també que ningú's preocupava de vetllar per la salut pública fins que al últim el *fraternal* senyor Buxó ha emprés activa campanya contra ls falsificadors.

Tot aixó no té res de particular; pero lo que'n té es que'l senyor Buxó que no havia pres tal determini avans, s'ha decidit a ferho are perquè un vaset de llet que va beure va ocasionar-li una revolució de budells d'aquellas de *padre y muy señor mio*.

No cal dir que'ns alegrem de la indisposició del senyor Buxó.

No perquè li volgüem mal, sino perquè per lo vist a certs senyors fins que'ls tocan el crostó no's cuidan de res.

Llegeixo que'l senyor president de la República Francesa ha dit que no presentarà de nou la seva candidatura quan s'acabi'l plasso per que fou elegit.

Mr. Loubet s'apoya en que está cansat.

¡Ah, sí! es molt cansat el passejarse ab tren de lujo, y quan s'está cansat d'anar per terra viatjar ab els mellors barcos del Estat.

¡Ho es molt de cansat l'anar a visitar monarcas amichs!

Aconsello a n'els fraters que no trevalli més per la República si volen bé a n'en Salmerón perquè, com poden veure per lo que diu en Loubet, aixó de donarse la gran vidassa a la esquena del poble es molt cansat, y'l pobre Salmerón (que de següent farían president) no podria resistirho.

Tererit... tererit... tereré...

Se fa saber que ab tota seguretat pot afirmar-se que en Villaverde caurá del poder aviat, donchs las prediccions d'en Silvela no fallan.

En efecte: en Silvela va assegurar no fa gayres días que hi havia ministres per cinch anys.

Pobre Villaverde! Ves quina manera de volerli mall!

El Diluvio las canta claras a La Perdida.

Aquí va un retallet:

"Cuando esto escribíamos se callaban como muertos los que ahora vomitan palabrotas soeces desde las páginas de La Publicidad. Y la razón es obvia. Entonces las elecciones estaban un poquito lejos, mientras que ahora, en pleno período electoral precisa sacar la caja de los truenos para agarrarse a las actas que antes les diera Planas Casals y ahora se las concede Lerroux. No han sido cucos más que en eso, en cambiar de amo."

Per lo que's veu ens anirem enterant de cosas molt curiosas, que no'ns han de sorprendre perquè bé prou que ho sospitem.

Quan estavam cansats d'esperar la anunciada arribada d'En Dato'ns han comunicat que havia arribat el Carnestoltes.

Ha sigut denunciat l'automóvil del Rey d'Espanya.

Qui rebrá are que no hi ha En Maura?

El Liberal en la secció de telegramas parla del *Bandolerismo Castellano*.

¡Ell ray que d'aquet bandolerisme no'n toca las conseqüencias com nosaltres!

A la sessió del Ajuntament tinguda aquesta setmana'l Sr. Avila's va queixar perquè no s'ha complert encare l'acort de pagar els gastos de curació dels ferits per la bomba del carrer de Fernando.

Deu ser un nou sistema de fer democracia inventat per la majoria fraterna.

Pero ls havém de dir que d'aquest modo la democraci'ls resultarà dolenta.

Perque emplean fraternitat rovellada.

Ja deuen saber que's tracta d'aixecar una estatua a n'en Martinez Campos.

Y que segons diu La Publicidad la majoria dels oficials de Madrid s'han negat a contribuir a la suscripció.

Pero nosaltres voldríam saber si en Salmeron s'ha inscrit ab alguna cantitat pera la erecció del tal monument, puig LA TRALLA (que te molt bona memoria) s'enrecorda de que l'any 1873 eran molt amichs, tant que el dia 23 d'Agost, als tres dias de ser President de la República, l'ilustre Jefe dels republicans lo va nombrar governador militar de Valencia destituint al general republicà Velarde, per fer la vacant.

Apa, animis Sr. Salmeron y de pas pot proposar que s'aixequi un altre estatua a altre amich seu al general Pavta al *héroe* del 3 de Janer que ja s'havia sublevat contra la República el 20 d'Abril de 1873 y a qui vosté va donar el mando del exèrcit d'Andalusia l'endemà (se coneix que portava pressa) del seu nombrament de President de la República, destituint al general Ripoll qu'era republicà.

Oy que no s'ho pensava que LA TRALLA estigués tant ben enterada?

Dochs esperis qu'encare hem de comensar a tractar aquesta qüestió extensament.

En un dels últims números de La Esquella s'hi publicava una fotografia representant a molts se-

nyoras junt ab en Junoy y l'Ardid. A sota hi havia una inescrípció dihent que totas aquellas personas eran las senyoretas que varen servir no sé quin tech.

Are ja no'ns estranya la cobardia que en Junoy demostra quan li parlan de controversias. No es un home.

Es, segons la Esquella, una senyoreta.

Si ls fraters han de creure lo que'ls diu en Palet de Rubí en una carta que publica, manifestant que's retira de la vida política per ordre dels metjes, ja pot donarse per enterrada La Perdida.

Figúrinse que entre altras cosas els diu:

..... id siempre con los sacrificados, con los desinteresados, con los consecuentes; estos no os engañarán.

Que es precisament tot lo contrari dels homes de La Perdida.

Novas

Hem rebut la nova Revista literaria y social «Occitania» que publican els notables literats Joseph Aladern y Prósper Estien, desde Barcelona y Tolosa respectivament.

La recomaném als nostres llegidors y establim gustosos el cambi.

La secció de moviment catalanista a càrrech de n'Aladern pot ser en molt benefici del nacionalisme expandintlo per las terras de llengua d'Oc.

Com veuen nostres lectors, en aquest número el nostre company Llangort contesta al primer article de la Controversia entaulada ab el senyor Cuadras de Mataró.

Desd'aquest lloch demaném al esmentat senyor que al menys fassi constar en «El Nuevo Ideal» que'ls seus articles son els de Controversia, puig no dihenthó fa suposar que té interès en que no's llegeixin las nostras respuestas.

En la vetllada literari-musical qu'al «Progrés Autonomista» se celebrá'l diumenge, els aplaudiments foren abundosos pera tots els artistes que hi prengueren part, y especialment pel novell esbart «Asociació de lectura catalana», que feu fruir als presents escullidas composicions de distingits poetes.

Fora de programa cantá una sentida amorosa senyor Arnies, del «Progrés», acompanyada al piano pel professor senyor Ricart; el senyor Alegré llegí una carta patriótica qu'entusiasmá al públich, y el senyor Solé y Valls, de la Societat de propaganda del «Progrés», endressá a l'«Associació de lectura catalana» una poesia original, inédita, titulada «Festa en lo llach», acullida ab entusiasmats aplaudiments.

Acabá la festa ab el cant d'«Els Segadors» y viscas a Catalunya.

Consistori dels Jochs Florals de Barcelona.—Lo consell directiu del Centre Catalanista de Santiago de Cuba té acordat oferir un premi als Jochs Florals d'enguany, consistent en una moneda d'or de vint duros (águila americana), al treball literari que millor desenrotlli'l següent tema: «Quina conducta té d'observar tot catalá fora de sa terra, pera mereixer lo calificatiu de bon catalá?»

Si no's presentan treballs que optin a pit premi, lo Consistori está autorisat pera ferne entrega al autor de la millor poesia de carácter patriótic que a criteri del Jurat ne sia mereixedor.

Lo que's fa públich als efectes oportuns, y com adició al cartell extraordinari publicat lo dia primer de Janer d'enguany.—Barcelona 27 Febrer 1905.—Lo Secretari, Rosendo Serra y Pagés.

PUNTAS

«Si no ets anticlerical no pots esser aventat», em deya en Pau, que es casat per la Iglesia: ¡tant se val!

Diu: «parla cla y catalá» la gent, al qui diu vritat; lo que fa só d'esquerdat diu que «parla castellá».

RAMON BARBANT

Cartera de Comunicacions

Joseph.—Anirá.

Fritz.—No passi ansia. Procurare que vagi desseguida.

J. P. y A.—Moltas mercés. No li publiqñem perquè'l seu article enclou elogis a LA TRALLA.

Chascomús.—Potser rebriam.

Fructidor.—Dispensi, pero també's impubliquable.

Un de Circol. Sabadell.—El seu article ve a ser la porta d'una gran qüestió, y per aixó ho publiqñem.

Un tintoré.—Home, no m'escrigui en castellá.

J. L. O. Olesa.—Es massa llarch. Envihi cartas d'una plana no més.

Joan G.—No'ns va be l'assumpto.

Joan Jaumandreu.—Ho anirém publicant.

Un federal.—Anirá.

(Quedan cartas per contestar.)